

Ruskolehtojäkälä

Slät lönnlav
Bacidia fraxinea

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Ruskolehtojäkälä kasvaa alustallaan harmahtavana, ohuena, ehjänä tai joskus kilpimäisiksi ruuduiksi halkeilleena peitteenä, jonka pinta voi olla sileä tai känsäinen. Kotelomaljoja on usein runsaasti, ne ovat yleensä 0,6–1,1 mm levyisiä ja niiden väri vaihtelee vaaleanpunaisen vivahteisesta oranssista tummanruskeaan. Kotelomaljat ovat aluksi litteitä, jolloin niissä on joskus valkoisen härmän peittämä reuna, mutta vähitellen ne muuttuvat kuperiksi ja reunattomiksi. Ruskolehtojäkälä kasvaa usein yhdessä sitä muistuttavan punalehtojäkälän (*B. rubella*) kanssa. Punalehtojäkälän seko-
varsi on rakeinen ja vihreämpi ja kotelomaljat aavistuksen vaaleammat kuin ruskolehtojäkälällä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Ruskolehtojäkälä kasvaa lehtipuiden kuorella, usein vanhoilla haavoilla, saarnilla ja vaahteroilla lehdoissa ja lehtoniityillä. Ruskolehtojäkälä suosii kohtalaisen valoisissa paikoissa kasvavia järeitä vanhoja puita. Lajin esiintyminen painottuu etenkin saaristoon Suomen lounaisosiin. Sillä on pieniä erillisesiintymiä Satakunnan ja Etelä-Pohjanmaan rannikolla, ja näillä alueilla se onkin alueellisesti uhanalainen.

Nykytila ja uhkatekijät

Ruskolehtojäkälää uhkaavat kasvualustaksi sopivien vanhojen puiden väheneminen hakkuiden ja kuusettumisen takia, ilmansaasteet sekä kansainvälisen kasvikaupan mukana levinnyt vieraslaji saarnensurma, joka tappaa saarnia. Lisäksi aiemmin monet ruskolehtojäkälän kasvupaikoista on raivattu pelloiksi.

Hoitosuositukset

Ruskolehtojäkälän kasvupaikoilla ja niiden lähiympäristössä tulisi välttää voimakkaita hakkuita, jotta kasvupaikan pienilmasto ei muuttuisi liian kuivaksi ja paahteiseksi. Kasvualustaksi sopivien puiden jatkumon säilymisestä tulisi huolehtia.

Lähteet

- Foucard, T. 2001. Svenska skorplavar och svampar som växer på dem. Interpublishing, Stockholm. 392 s.
Stenroos, S., Ahti, T., Lohtander, K. & Myllys, L. (toim.) 2011: Suomen jäkälopas. — Norrlinia 21: 1–534.

Kuva: Juha Pykälä